

Seletuskiri

Järva maakonna Türi vallas asuval riigile kuuluval Vapsiku maaüksuse (katastritunnus 27101:003:0058) kvartali TY385 eraldise 24 raiutud osal viis kändude möötmise läbi OÜ Metsabüroo metsakorraldaja Johannes Anniste (nr. 19) 19. oktoobril 2023. aastal. Sellel alal on tehtud üle kinnistu piiri raie Marguse kinnistu (katastritunnus 27101:003:1630) eraldise 1 raie käigus. Raie toimus 2022. a. augustis.

Joonis 1. Raiutud ala skeem (rohelise mustriga).

Raiutud puidu mahu määramiseks:

- vaadati üle raiutud ala piir. Kinnistu õige piir oli eelnevalt juba värvitud otsaga puutokkidega tähistatud,
- klupiti kõik kändud. Igal kännul mõõdeti koorega läbimõõt elektronklupiga Haglöf Digitech Pro (mõõdeti kahes üksteisega risti olevas suunas, registreeriti keskmine), määrati puuliik ja kas tegemist oli kasvava või kuivanud puuga. Iga mõõdetud känd tähistati oranži värvilaiguga. Mõned üksikud kuuse kändud määrati olnud II rinde puud.

- kõrguskõvera moodustamiseks mõõdeti kvartalil TY385 eraldisel 12 kasvavaid puid, millel mõõdeti kõrgus kõrgusmõõtjaga Haglöf HEC ja rinnasdiameeter tallmeetriga Hultafors.

Kändude kluppimisandmed laeti takseerandmete töötlemise tarkvarasse TAS (koostatud Metsabüroos), kuhu sisestati ka mõõdetud mudelpuude andmed. Tarkvaras arvutati igale kännule vastava puu rinnasdiameeter (kasutades Keskkonnaministri käskkirjaga nr. 821 kinnitatud 'Metsa hindamise metoodiline juhend' toodud arvutusmodelit) ja mudelpuude alusel koostatud kõrguskõveralt puu kõrgus. Rinnasdiameetri ja kõrguse järgi arvutati iga raiutud puu maht ja eraldi ka võimalikud teoreetilised puidusortimendid. Kõrguskõvera ja sortimentide arvutamisel kasutati Vabariigi Valitsuse määruse nr. 22 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/115032023015>) lisades 5 ja 6 toodud metoodikat (sortimentide arvutamisel on TAS-s seda metoodikat täiustatud kahjustatud puude sortimenteerimise ja tüvekõveruste arvestamise osas). Arvutati tarbesortimentide palk ja paberipuit ning küttepuidu maht. Eraldi jäätmed, mille hulka kuuluvad juurekaelast kõrgemal asuv osa kännust, latv, saeteed, tarbesortimentide koor ja ülemõõt.

Puidusortimentide arvutamisel on olulisteks parameetriteks kahjustused ja tüvekõverus. Tüvekõveruseks hinnati sanglepal 50% ja kaskedel 85%. Vastavas ulatuses sortimenteeritakse palgid paberipuuks või kütteks, sõltuvalt puuliigist.

Mõõtmiste ja arvutuste hinnanguline viga on $\pm 10\%$.

Hindade arvutamisel kasutati RMK 2022. a. augusti kuu vahelao hindasid.

Seletuskirja lisadeks on:

- raiutud puude teoreetiline sortimentatsioon ja maksumus
- klupitud kändude andmed
- mõõdetud mudelpuude andmed

Akt on koostatud: OÜ Metsabüroo, Järvevana tee 9, 11314, Tallinn,
tel. 61 090 61, faks 61 090 60

Koostas:

Johannes Anniste

25.10.2023